

значенням. До НР входять менші семантичні угруповання: семантичні підгрупи, семантичні мікрогрупи, які виокремлюються на основі певних диференційних ознак.

Обрядова лексика становить складну розгалужену систему. Один з компонентів НР може групувати навколо себе обрядові терміни на основі асоціативних відношень, що дає змогу говорити про асоціативне поле або асоціативне мікрополе відповідно до кількості лексем, що входять до цього угруповання, напр., асоціативне поле «вінок», до якого входять усі мовні одиниці зі словом *вінок*.

До ЛТГ належать одиниці (засоби номінації) різної лінгвальної природи (слова, словоформи, словосполучення): *вінок, шити вінок, вити вінок; деревце, убирати деревце; староста, у старости, старший староста, перший староста; хрест, у хрест, увести у хрест*.

Отже, лексика родинної обрядовості становить розгалужену систему, зумовлену синтагматичними та парадигматичними зв'язками.

Семисюк А.М.

СЕМАНТИЧНІ І ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ ЛЕКСИКИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПАРАВЕРБАЛЬНИХ ДІЙ

Кафедра іноземних мов

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет»

Лексика на позначення паравербальних дій являє собою окремий клас номінативних одиниць, що представляють комунікативнозначущі дії комунікантові певних мовленнєвих ситуаціях: посмішку, міміку, жести, інтонації, і т.д.

Неоднорідність вищезазначеного класу лексем зумовлює необхідність вивчення і опису їх семантичних і функціональних властивостей, комплексне дослідження механізмів взаємодії семантики цих мовних одиниць, їх семантичних функцій в реченні і тексті, сполучуваності з іншими мовними одиницями визначає вибір матеріалу і векторів його розгляду, який пов'язаний з напрямом сучасної лінгвістики, і є актуальним.

Лексиці паравербальних дій у форматі германістичних студій призначені праці багатьох вчених, але з огляду на сучасну лінгвістичну парадигму вони не дають достатнього уявлення про його семантичну і синтаксичну специфіку.

Звернення до лексики паравербальних дій пов'язане з напрямом теоретичної лінгвістики, що отримав назву «Мова про мову», в межах якого мова і мовленнєва діяльність вивчається шляхом аналізу концептів комунікативної сфери та мовних стереотипів, які існують у реченні і контексті: мова, мовлення, голос, інтонація, значення, зміст, міміка, жести.

Інтерес у сучасному мовознавстві до паралінгвістичних компонентів мовлення слід пояснювати еволюцією поглядів на речення як основну мовну одиницю, яка відзначалася послідовним перенесенням фокусу уваги на функціонально-комунікативний аспект речення, на поєднання вербального і паравербального складників, кожне з яких має своє семантичне навантаження в інтеркомунікації, певні стереотипи мовної поведінки з властивими їй формами невербальної поведінки.

Усмішкою, сміхом, жестами руки зазвичай реагують на комплімент, похвалу, позитивне ставлення до висловленої думки, до добрих новин, наприклад щодо стану здоров'я і самопочуття. Ця паравербальна реакція є щирим виявленням приємних відчуттів: радості, приємного задоволення, у ситуації вітання: обійми, усмішка, рукостискання, інтерпретуються адресатом як паравербальний етикет, ключовим фактором якого є високий ступінь коректності, прихильності між комунікантами, спільність думок, поглядів, міжперсональні стосунки.

Особливості паравербальних дій можуть викликати і зворотні (негативні реакції) у разі їх незрозуміння.

Лексика на позначення паравербальних дій належить до метамовних комунікативних одиниць, тобто невербальними мовленнєвими актами стають індикаторні інтенції мовця, його комунікативний намір, які надають адресатові можливість декодувати семантичну і прагматичну інформацію висловлення і адекватного відрагування на нього.

Скакун І.О.

КОНЦЕПЦІЯ АНТРОПОЦЕНТРИЗМУ В НЕКЛАСИЧНІЙ НАУКОВІЙ ПАРАДИГМІ

Кафедра психології та філософії

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет»

Важливим етапом дослідження розвитку антропоцентризму є висвітлення впливу філософської антропології на процеси антропологізації філософії. Утвердження філософської антропології стало вирішальним чинником переходу від онтологізації до антропологізації при побудові філософських систем. Цей процес сприяв довершенню зміни методологічної парадигми антропоцентризму.

Антропоцентризм як світоглядна система зародився, існував і утверджувався ще задовго до формування ідей філософської антропології в сучасній філософії. Водночас становлення власне філософського тлумачення антропоцентризму стало можливим лише після утвердження філософської антропології, яка окреслила та обґрунтувала методологічну основу для дослідження центральної ролі та місця людини в системі наукової картини світу. Отже, сформувався своєрідний взаємозв'язок: філософська антропологія надала наукове підґрунтя для формування концепції антропоцентризму, а людиноцентричні ідеї, сприяли в свою чергу,

синтезу окремих антропологічних концепцій в єдину повноцінну філософську антропологічну систему знань, ідей та поглядів.

Для довершеності антропоцентричної концепції не вистачало її ціннісної орієнтації. Тобто, людиномірність формувала свосвідні вектори, яким не вистачало спрямованості. Саме аксіологічний складник посткласичної науки довершив формування антропоцентризму як самодостатньої філософської ідеї.

Отже, відмінність вивчення людини в період некласичної філософії полягала в тому, що проблема загострювалася саме на людині. Відбувається науково обґрунтований перехід від онтологічних побудов філософських систем до процесу відкритої антропологізації філософії. Несоднозначним у цьому контексті залишалося питання антропоцентризму, передовсім його значення в тогочасній методології філософії та науки. Некласична філософія не заперечувала людиноцентричне філософське вчення, оскільки людина розглядалася як центральна проблема, навколо якої формується решта аспектів буття.

Наукова картина світу змінюється не тому, що світ стає іншим, а тому, що вчений починає дивитися на нього інакше. Відбулися кардинальні зрушення в методологічних координатах некласичного природознавства, що зумовили становлення нового розуміння природи. Важливим у цьому контексті був перехід від класичної абсолютності до некласичної відносності.

Служька А.Я.

РЕЛІГІЙНИЙ ЧИННИК У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

*Кафедра психології та філософії
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Фундаментальним фактором виникнення в Україні громадянської релігії, крім партнерської моделі державно-релігійних відносин в полірелігійному і поліконфесійному суспільстві, є громадянське суспільство, невід'ємною складовою якого виступає інституалізована релігійна система суспільства.

Більшість учених поділяють думку про те, що громадянське суспільство, церква і держава функціонують на засадах взаємної доповнювальності. «Більше того, їх функціонування одне без одного практично неможливе і не може тривати довго церква не здатна задовольнити потреби населення без ініціуючої, нормативної та контролюючої функції держави. З іншого боку, будь-які спроби державної підсистеми перебрати на себе функції церкви виявляються неефективними».

Згідно з результатами соціологічних досліджень 1992-2013 рр., переважна більшість (74%) українських громадян упевнені в тому, що «Церква завжди має ставати на бік людей і боронити їх від свавілля влади». Загалом, за показником довіри Церква протягом всієї доби Незалежності стабільно утримує першу позицію серед суспільних і політичних інститутів. Як і під час усіх попередніх опитувань, сьогодні більшість громадян засвідчили ту чи іншу міру довіри до Церкви. Наразі її висловили в середньому 66% опитаних: від 88% жителів Заходу до 53% жителів Сходу України.

Слід звернути увагу на те, що роль релігійних організацій у формуванні українського громадянського суспільства була не завжди позитивною. Надмірне проникнення церкви у політику призвело до відсутності чітких соціальних програм у окремих конфесій, загострює необхідність вироблення ними чітких соціальних доктрин. Негативно впливає на громадянське суспільство міжконфесійна боротьба, особливо у православному середовищі, поглиблюючи соціально-політичні, етно-конфесійні й соціокультурні суперечності українського суспільства.

Громадянська релігія в Україні не є спонтанним явищем, породженим першим, або другим Майданом. Вона є закономірним підсумком посттоталітарного транзитного розвитку держави, релігії та суспільства, який втілюється у автентичну національну модель взаємин у трикутнику «держава-громадянське суспільство-релігійні організації». Як державно-конфесійні відносини, так і взаємини релігійних організацій та суспільства стали фундаментом формування громадянської релігії. В цьому є унікальність української моделі державно-конфесійно-суспільних відносин для пострадянських країн, яка в кризові для українського суспільства часи дозволила проявитися феномену громадянської релігії, яка природно сформувалася в державі за роки незалежності.

Тимофієва М. П.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ КОНЦЕПЦІЙ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНОГО КОНФЛІКТУ

*Кафедра психології та філософії
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Актуальність дослідження природи внутрішньоособистісних конфліктів обумовлюється необхідністю розуміння психологічних змін у процесі розвитку особистості та виникненням психологічних проблем у студентської молоді. Невідповідності внутрішніх очікувань людини і зовнішніх можливостей, конфліктність і несумісність складових «Я-концепції», проблеми самовираження та самореалізації в суспільстві, складності професійного становлення, формування ідентичності в юнацькому віці обумовили вибір нашого дослідження.